

Ezután a kormánylásos májri Árdemi Ágyeket tárgyalt, kimondta meggyázdását arról, hogy az alaptáke biztosító felmentette az alap-táakat; kijelentette a részvényhársaság megalakulását; alapszabályt fogadott el; a kormánylás viszony szabályozását a DDSG-vel; Általános hajászi program elfogadását és végül hajásyájak felszállását.

A kormányást követően az igazgatóság tartotta meg első Állását. Ott, májri gróf Széchényi Pál, mint a MFTR elnöke foglalta el az elnöki székét. Gróf Széchényi Pál ezt a tisztséget 1901-ben beállított haláláig látta el. Gróf Széchényi Aladár személyné keresztnél a Széchényi családnak ez az Ága 1902-től tovább képviselte a MFTR igazgatóság testületében. Megalakulása után a MFTR Átvette a MÁV szerény személyné és teherszállítás-társaságparkját és tovább folytatta annak járatait a Dunán, a Tiszán és a Szávján.

Átvette a MÁV Bázisánál lévő hajás helyet, amit később Orsovára telepített és ezzel a MÁV hajászi tevékenységét megszünt. Megvette a Gyári Gázhajászi Rt. hajásparkját, a komáromi hajás helyet egyétt és szintén megvásárolta, vagy bérelte további kisebb hajászi vállalatok hajásit. Mindezekkel egyidejűleg az Ájpesti hajásyájaknál rendelte meg Áj személyné-, vontatás- és uszályhajások építését.

Alig egy év elteltével, 1895 végén a MFTR hajásparkja tulajdonkörü vagy bérelménykörü májri 208 darab Ászáé állt. Mai Ártákkal is imponáló számú adat. Az elkövetkezendő Ávekben a Regensburgtúl Sulinájig terjedő Dunaszakaszokon ingatlanokat, kikötő helyeket, szónbányákat vásárolt és bérelt, valamint Áj hajásjáratokat indított. Talán a tárványhozák a Parlamentben, de még az alap-táak sem tátelezhettek fel ilyen lendületes egáson 1918-ig tartó - fejedásot és a végzi Áton tártónál szállás-táshoz fázásd' magyar Árdekkel teljes Állását. A kárponti Ágben még a Hungária Szállás náhánny szobájában intézte a társaság Ágyeit, de az első Ávi zársámadás kárpózt az igazgatóság májri ezt jelentette:

TISZTELT KÁ-ZGYÁLLÁSIBEN AZ. ESZTENDÁBEN TEVÁKI: NYSÁGÁNKET TERMÁSZETSZERÁLEG KÁKELLET' KIFEJTENÁNK. EGYRÁSZT TÁRSASÁG- UNK BELSÁ SZERVEZÁSE VETTE IGÁNYBE MUNKÁSSÁG MÁSRÁSZT AZ ÁZEMÁNKHÁ-Z SZÁKSÁGES ÁSSZÁ"EGYSÁGEKET ÁS EGYÁB ESZKÁZÁKET KELLETTILLETVE MEGRENDELNÁNK. ...FELHASZNÁLJUK A KÁNÁLKOZÁ" KEDVEZÁALKALMAT ARRA, HOGY A TÁRSASÁGUNK CZÁLJAINAK TELJESEN MEGFELELÁ ELÁNYÁ-S HELYEN FEKVÁ' MÁRIA VALÁRIA UTCA14. SZÁMELYBEN ÁNÁKET MA TISZTELETTELJESEN VAN SZERENCSÁNK ÁDVÁZÁ-LNI, 502.000 FRT. VÁTELÁROM MEGVEGYÁK...

Ez az Ápállet a mai Árum Szállás helyén állt, az Ápállet tártónete pedig 1909-ben folytatódott tovább. Az 1896. Áv, májri májs volt. Ami akkor tártón, a magyar nemzet fennállása Áta elásjár és egyszer volt: honfoglalásunknak ezredik Ávfordulása.

Ezt Ánnepelte az ország és ezt Ánnepelte a MFTR. A MFTR egyfelül Ágy, hogy ráoszt vett a Kázkedési Csarnok rendezett vasóti, postai, hajászi és Vaskapu-csatorna Ápási kiállás-táson, amit a kiállás-tás bárállásbizottsága aranyÁrem és oklevél adományozásával ismert el.

Másfelül Ágy, hogy ráoszt vállalt az Ájonnan elkészült Vaskapu-csatorna megnyitá ÁnnepsÁgÁnek megrendezÁ. Ez alkalomra az I. FERENCZ JÁ"ZSEF, a MFTR Áj személyné hajásja Theodor Sándor kapitány parancsnok Ága alatt 1896. szeptember 26-án májri Orsován horgonyozott és várta I. Ferenc Jászsef császáj, Károly román és Sándor szerb király ÁrkezÁst, hogy májsnap ÁnnepÁlyesen megnyissák a csatornát a hajásforgalom számára.

A Vaskapu-csatorna megnyitásával a Duna Regensburgtúl Sulinájig vállt hajászhatás. Az esemény után az I. FERENCZ JÁ"ZSEF Orsova és Galac kárpózt vágazte személyné Állás-tá járatát. Egyik Átja során 1902. szeptember Ájn Csernavodánál román hajásval Átkárpózt Ájssze és első Ályedt. A kiemelésre tett kásÁrletek sikertelenek maradtak.

Az Alap-társ Okiratban bennfoglaltatott - egyébként a társaság neve is utalt rá -, hogy a folyami hajás mellett bártel vagy saját tulajdonú hajással Sulinán töl, a tengeren is véghez hajászt. Elősegítve ezzel a magyar káikereskedelmi társaságot, az export-import áruforgalom növelését.

Tengeri hajáspark hiányában a feltételeknek a MFTR úgy tett eleget, hogy előbb a magyar érdekeltségű ADRIA, majd 1902-től a Magyar Keleti Tengerhajászi társasággal kötött szerződést. Ilyenformán a folyami-tengeri áruforgalom kapcsolata Galaczon és Sulinán jött létre.

A századforduló utáni években a MFTR közlekedéspolitikáját az egyre kedvezőbbnek mutató - főleg gabonaszállítás - fuvarpiacát egy hosszabb távon veszélyesnek látszó társaság zavarta meg. Ugyanis nagy állami támogatással, nem utolsósorban olcsó fuvarokkal az Al-Dunán megjelent az orosz és a román hajás. Ennek ellensúlyozására a MFTR, a DDSG az SDDG szinten a fuvarjakkal összehangolással a társaságok kartellba, s a kartell - társaságok kevesebb eredménnyel - 1914-ig működött.

A MFTR igazgatója, majd megalakulásait követően engedélyt kért Magyarországra káiképzés céljára használni, ugyanakkor azt is kérte, hogy a társaság megnevezésében a 'királyi' jelzőt használhassa. Az előbbire az engedélyt néhány napon belül megkapta, az utóbbi pedig nem volt ilyen egyszerű. A társaságnak kormányzati tőntől. Ferenc Józsefhez kellett fordulnia az engedélyért.

A császári 1907. júliusában Bad Ischlben kötött nyilatkozat, onnan érkezett meg az engedély, miszerint:

„CSÁSZÁRI APOSTOLI KIRÁLYI FELSŐGE... LEGFELŐBB ELHATÁROZÁSAVAL, LEGKEGYELMESEBBEN MEGENGEDI, HOGY A MAGYAR FOLYAM ÉS TENGERSZÁRVAZÁRSÁG AZ ÁLLAMMAL VALÓ SZERZŐDÉSEK VISZONYÁNAK TARTAMÁRA A MAGYAR FOLYAM ÉS TENGERSZÁRVAZÁRSÁG VISZELHESSE.

Ezek után folytassuk tovább a MFTR hivatali tevékenységének főbb jellemzőit. Az 1895-ben vásárolt tevékenység MFTR 1909 -ben eladta és a nyugdíjintézet országos tevékenységét átadta a társaságnak. A MFTR hivatalnokai, hajásztisztjei, segéd tisztjei, hajás al tisztjei és szolgálói nyugdíjintézet tulajdonát képező hajó feltevése.

Neves budapesti tevékenységek nyertek el a társasági díjat, elkészült a tervek és az tevékenység a Mária Valéria Apáczai Csere János - utca 11. szám alatt 1911-ben feltevése. Itt kapott helyet a MFTR kereskedelmi, forgalmi, műszaki és tevékenység részlege, valamint a Magyar Hajászi Egyesület tevékenységének tevékenysége.

A tevékenységben feltevése figyelemreméltó a Tanácssterem, valamint annak falán néhány tevékenység elhelyezett festsorozat, amely az emberiség hajásztársaságát mutatja be az 'ember első' vízre szállásának napjainkig.

A századforduló társasági tevékenységi stílusjegyeken töl a kereskedelmet kifejező allegorikus domborművek adják a tevékenység Duna feltevése sarokhomlokzatának díszítő elemeit, az oceanidokkal Nyugat és Dél feltevése a díszítő elemei pedig mindmég a hajászi jellegét hangsúlyozzák.

Művelés, hogy részt vett az éjjel az éjjel elkészült Vaskapu-csatorna megnyitási ünnepségének megrendezésén. Ez alkalomra az I. FERENCZ JÓZSEF, a MFTR új személynévén Theodor Sándor kapitány parancsnoksága alatt 1896. szeptember 26-án a Orsován horgonyozott és vőta I. Ferenc József császárral, Károly román és Sándor szerb királyok között, hogy májnap ünnepélyesen megnyissák a csatornát a hajásforgalom számára.

A Vaskapu-csatorna megnyitásával a Duna Regensburgtól Sulináig vőta hajászháló. Az esemény után az I. FERENCZ JÓZSEF Orsova és Galac között vőgte személynévén a hajászi. Egyik éjjel során 1902. szeptember 26-án Csernavodánán román hajással a társaság vőtte a társaság első ünnepét. A kiemelésére tett kísérletek sikertelenek.

maradtak.

Az Alap-t³ Okiratban bennfoglaltatott - egy³bk³nt a t³rsas³ig neve is utalt r³ -, hogy a folyami haj³z³s mellett b³relt vagy saj³it tulajdon³ haj³ival Sulin³in t³, a tengeren is v³gez haj³z³st. El³seg³-tve ezzel a magyar k³lkereskedelmi t³rekv³seket, az export-import ³ruforgalom n³vel³s³t.

Tengeri haj³park hi³ny³ban e felt³teleknek a MFTR ³gy tett eleget, hogy el³bb a magyar ³rdekelts³g³± ADRIA, majd 1902-t³l a Magyar Keleti Tengerhaj³z³si r³szv³ny³t³rsas³gokkal k³tt³ szerz³d³st. Ilyenform³in a folyami-tengeri ³ruforgalom kapcsolata Galaczon ³s Sulin³in j³tt l³tre.

A sz³zadfordul³ ut³ni ³vekben a MFTR ³zletpolitik³it ³s az egyre kedvez³bbnek mutatkoz³ - f³leg gabonasz³ll³-t³si - fuvarpiac³it egy hosszabb t³von vesz³lyesnek l³tsz³ t³nyez³ zavarta meg. Ugyanis nagy ³llami t³mogat³is mellett, nem utols³sorban olcs³ fuvar³-jjal az Al-Dun³in megjelent az orosz ³s a rom³in haj³z³s. Ennek ellens³lyoz³is³ra a MFTR, a DDSG ³s az SDDG szint³on a fuvar³-jak ³sszehangol³is³val t³m³r³ltek kartellba, s a kartell - t³bb-kevesebb eredm³nyel -1914-ig m³k³d³tt.

A MFTR igazgat³s³ga, m³r megalakul³is³it k³vet³en enged³lyt k³rt Magyarorsz³g k³ll³ c³-mer³nek haszn³l; ugyanakkor azt is k³te, hogy a t³rsas³ig megnevez³s³ben a ?kir³lyi' jelz³t haszn³lhassa. Az el³bbire az enged³ly n³h³ny h³napon bel³l megkapta, az ut³bbi m³r nem volt ilyen egyszer³±. A t³rsas³ignak korm³nyzati ³ton I. Ferenc J³zsefhez kellett fordulnia az enged³ly³.

A cs³z³r 1907. j³lius³ban Bad Ischlben t³tt³ a nyarat, onnan ³rkezett meg az enged³ly, miszerint:

Á' CSÁ•SZÁ•RI APOSTOLI KIRÁ•LYI FELSÁ%GE... LEGFELSÁ'BB ELHATÁ•ROZÁ•SÁ•VAL, LEGKEGYELMESEBBEN MEGENGEDI, HOGY A MAGYAR FOLYAM Á%S TENGERHAJÁ'ZÁ•SI RÁ%SZVÁ%NYTÁ•RSASÁ•G AZ Á•LLAMMAL VALÁ' SZERZÁ'DÁ±SES VISZONYÁ•NAK TARTAMÁ•RA A MAGYAR FOLYAM Á%S TENGERHAJÁ'ZÁ•SI RÁ%SZVÁ%NYTÁ•RSASÁ•G VISELHESSE.

Ezek ut³in folytassuk tov³bb a MFTR hivatali ³p³let³nek f³bemaradt t³rt³net³t. Az 1895-ben v³s³rolt ³p³let MFTR 1909 -ben eladta ³s a nyugd³-jint³zete orsz³gos ³p³-t³si p³ly³zatot ³-t ki a k³vetkez³ c³-mmel: 'A MFTR hivatalnokai, haj³stisztjei, seg³dtisztjei, haj³s altisztjei ³s szolg³ nyugd³-jint³zete tulajdon³it k³pez³ h³z fel³p³-t.

Neves budapesti ³p³-t³szek nyert³ el a p³ly³zati d³-jat, elk³sz³ltek a tervek ³s az ³p³let a M³ria Val³ria Ap³czai Csere J³nos - utca 11. sz³im alatt 1911-ben fel³p³let. Itt kapott helyet a MFTR kereskedelmi, forgalmi, m³szaki ³s p³nz³gyi r³szege, valamint a Magyar Haj³z³si Egyes³let betegseg³lyz³ p³nt³ra.

Az ³p³leten bel³l figyelemrem³lt³ a Tan³csterem, valamint annak fal³in n³h³ny ³v³teddel ezel³tt elhelyezett fametszetsorozat, amely az emberis³g haj³z³st³rt³net³t mutatja be az ³'sember els³ v³-zre sz³ll³is³it³ napjainkig.

A sz³zadfordul³t k³vet³ ³p³-t³szeti st³-lusjegyeken t³l a kereskedelmet kifejez³ allegorikus domborm³±vek adj³k az ³p³let Duna fel³ t³rekv³ sarokhomlokzat³nak d³-sz³-t³ elemeit, az oceanid³kkal' Nyugat ³s D³ fel³ tekint³ h³ d³-sz³-t³sei pedig mindm³ig a haj³z³si jelleg³t hangs³lyozz³k.

Neh³z esztend³k k³vetkeztek. Esztend³k? ³v³tedek! Ter³let³ben, k³zleked³si h³l³zat³ival, ipar³ival alig har³zsugorodott az orsz³g. Nemzetk³zi elszigetelts³g, Trianon ³s j³v³it³tel, rohamos infl³ci³. Ne soroljuk tov³bb, ink³l olvassunk bele a h³bor³s vesztés³g minket ³rint³ r³vid lelt³r³ba.

A h³bor³ v³g³on a MFTR haj³park 482 darab ³sz³ egys³g³l ³llt, ezekb³l a harcok sor³in els³llyedt 40 darab. A trianoni b³keszerz³d³sb³en el³-rtak v³grehaj³is³ra kirendelt amerikai d³nt³b³-r³, Walker D. Hines ³ll³spon³tja p³ t³bbek k³z³tt - a k³vetkez³ volt:

...A HÁBORÚS ALATT A HADÉRGY BŐRLETÉBEN ÁLLÓ HAJÓK RENDELTEKÉNT SŐKNŐL FOGVA ELVESZÉTEK. MAGYANTULAJDON JELLEGŰK, HADIANYAGGAL VÉLTAK, A NEMZETKÖZI JOGOK FOGVA ELKOBOZHATÓK.

Ennek szellemében osztottak fel a háború után arányban 197 darab magyar hajót a szerbek, a franciák, a románok és a csehek között, nem beszélve továbbá a tengerszálló ingatlantulajdonjában résztvevőket.

Milyen lehetőségek kínálkoztak a MFTR-nek e nehéz helyzetben a tengeri közlekedés kijutására? Először is a pénzügyi viszonyok rendezése az állammal, valamint igazodás az újonnan kialakult nemzetközi helyzethez. Ez utóbbi körbe tartozott a kereskedelmi szerződés a Duna-menti állammal, nem utolsósorban szoros szabályozott egyetemes kikötői kikötő kialakítása a hasonló helyzetben lévő DDSG-vel, SDDG-vel és a BL-e1.

Ez annál is fontosabb volt, mert a jobb versenytársak jelönte meg a Dunán, azelőtt a franciák, az angolok és a hollandok. Az egyetemes kikötői kikötő 1927-től - kikötőben máris tengerszállókkal bőségesen - 1944-ig állt fenn. Mintha Hollandia 1894-es, a Parlamentben elhangzott szavai ismétlődtek volna, amikor 1928. október 20-án Horthy Miklós kormányzó a kikötővel kapcsolatos mondatokkal nyitotta meg a Budapesti Vámmentes Kikötőt:

...SZOLGÁLTATJON EZ AZ ÚJ KIKÖTŐ NEM CSAK HAZAI GAZDASÁGI ÉLETTÉRE HATALMAS FELLENDÍTÉS, A DUNA-VÁLLGÁBEN ÉLŐLÉSI ÉSSZES NEMZETI JAVÁRA ÉS GAZDASÁGI MEGERŐSÍTÉSÉRE...

A nagy elgondolás, a Csepel-sziget északi csúcsjára tervezett kereskedelmi és ipari kikötőkomplexum mindmáig nem valósulhatott meg, de ennek ellenére a kikötőnek is voltak azóta reményteljes fejlődési szakaszai.

Az 1929-es évi kikötővel kapcsolatos átvételig tartó nemzetközi gazdasági viták hatása 1933-ra már a kikötő felújításán és ezen túlmenően a hajózási tevékenység újraindításán ezt az átvételt jelentősen megérővelő is szem előtt tartja. A közvéleménynek tehát a kikötővel kapcsolatos nyújtott állami támogatással megkezdődött a MFTR pénzügyi és más szakmai szanálás, amelynek eredményeképpen a hajózási tevékenység újraindult.

Horthy Miklós kormányzó elnökletével 1933. március 18-án a kikötőt tartott a Koronatanács, amelynek egyik napirendi pontja volt a magyar Duna-tengeri hajózási megindításának kérdése.

Az előzményekhez az is hozzátartozik, hogy a hajózási módszerek szorgalmazása, Wulff Olaf és Bornemissza Félix a 'British ships, for British goods angol' jelszava magyar értelmezésével a 'Hungarian ships, for Hungarian goods' jelszava a kikötő felújítására.

A Koronatanács elnöki feladatainak megfelelően - a kikötő felújítását - a magyar kikötőkereskedelemben a kikötő megalakult a Magyar-Egyiptomi Kereskedelmi Rt. (HUNGEGYPT) és a HUNGEGYPT körbe vette a holland APOLLINARIS III. folyam-tengerjáró hajót, amely Európát a kikötő felújításáig egyiptomi rakományával 1933. szeptember 20-án befutott a csepeli Vámmentes Kikötőbe.

Bizonyosággal annak, hogy Budapest a kontinens belsejében is tengeri kikötővel rendelkezik, valamint a hajózási módszerek magyar tervezésű és a kikötővel hajóval hasonlóképpen lehet megvalósítani.

A MFTR 1933 decemberében a GANZ-hajógyárban egy Duna-tengerjáró hajó kikötőjét rendelte meg, amelyet BUDAPEST névvel 1934. augusztus 14-én bocsátottak vízre és október 6-án indult el első útjára, Egyiptomba.

A budapesti kikötő felújításán pedig 1936. március 11-én egy új kikötőt jegyeztek be, amelynek neve: 'Magyar királyi Duna-tengerhajózási Rt.' (DTRT). Ezt követően a GANZ-hajógyárban már egy új hajó indult útjára a magyar Duna-tengerjáró hajó.

A magyar Duna-tengeri hajózási megindítás a maga nemében a tengeri kikötő felújításával volt. A kikötő felújításán a Vaskapu-

csatorna tervezésnek 1888-ban alkotott vázlatát ismerte, miszerint: '...A NÁZET, HOGY TENGERI HAJÁK NETÁK BUDAPESTIG FELJÁ-HESSENEK, EZ NAGY TÁVEDÉS S HIÁSBÁND...' Európa kiheverte az első világháború gazdasági válság traumáját és az 1930-as évek közepén sokat átgörgette mádon fellendít az idegenforgalom.

Ástnak indultak, érkeztek a 'filleres' és 'fárdá' vonatok, 'társas' és 'filleres' hajók. Mindezekből kitűnik, hogy mint a MFTR a kárlálmányeknek megfelelően szervezte beföldi és nemzetközi forgalmát. A MFTR például Budap Passau útvonalon, vagy az Al-Dunára, érintve Ada-Kaleht, az egykori oszmán birodalom 'itt felejtett' romantikus szigetét.

Mielőtt továbbmennék - egy esemény kapcsán - álljunk meg egy pillanatra és időben is tekintsünk vissza. A Budapesti Áru- és Értéktársaság 1941-ben a Társaságok és Értéktársaságok törvényével adott át a MFTR számára Emléklapot, igazolva ezzel a társaság 46 éve fennállását és tagságát.

A MFTR az alábbi közgyűlést követően kétévesen hárnap múlva, 1895 áprilisában vezette be részvényeit a Társaság ezel egyidejűleg lett társaság is. Alapítási utján máig az esetben bocsátott ki részvényeket, utólag 1923-ban 29 ezer darabot.

Ezzel az összes kibocsátott részvénynek száma 568 ezer darab volt, s ez a mennyiség maradt 1949-ig. Ugyanakkor a Társaság jegyzett egyébként részvények sorában ez a mennyiség elkelő helyet biztosított a MFTR számára.

Osztalékot 1928-ig fizetett vállalkozás körében, de a társaság egyre nehezebb pénzügyi helyzete miatt részvényes társasági jegyzése 1931-től már szűnt.

A hazai, nemzetközi pénzügyi és gazdasági tényezők fűggyében a részvénytulajdonosok köré és mártéke is gyakran változott. Erre egy példát.

Az angolok 1919-ben megalakították Danube Navigation Co. Ltd. néven a dunai hajózási társaságot és felvásárolta a MFTR részvényeinek 44%-át, így a bankok tulajdonában 31%, az állami tulajdonban 25% maradt. Sem az angolok elképzelése a dunai hajózást, sem a MFTR elképzelése az angol részvénytulajdont illetően nem vált be, ennek folytán magyar állami 1932-ben felvásárolta az angol részvénytulajdont.

Ezt követően már a MÁV lépett elő jelentős számú MFTR részvénytulajdonosaként. A pénzügyi viszonyoknál megfelelően változott a részvényes névtéke is. Eredeti létszámot megtartva ezek az egymást követő felülbővölveshettek ki.

A tengeri és dunai hajózást egyúttal szimbolizáló grafikával a MFTR- részvényt a magyar részvénytárta ma már a legjobb részvények között tartja nyilván.

E rövid körútán induljunk tovább. A hajók teherátvitelére elmentek, de már egy egész másféle háborúba. A Dunai tengeri hajók bázisát 1941-től a német MSTL Ost rendelkezési állományában a Fekete-tengeren, a folyam hajók viszont a magyar KSZV mindenkor megrendelése alapján végezték a hadi utánpótlás szállítást. A tengeri hajóparkot érte először veszteség.

Az újonnan elkészült UNGVÁR motoros 1941. november 8-án Odesszára futott aknára, a KOLOZSVÁR-t pedig 1943 január 22-én Sulinára érte torpedótalálat. Az eseményt August von Ramberg írta le megfestményen a DTI számára.

A folyami hajópark 1944-ben került kritikusan helyzetbe, amikor az angol repülőgépek a Duna Pozsonyig terjedő szakaszát aknáztották el. Az elsőként aknára futott magyar hajó a GRÁF SZAPÁRY GYULA vontatógőzvezetőt követően a hajók egymás után süllyedtek el, ezek közül az utolsó repülőgépmadársok.

A MFTR-hajásk egy részét a szákságos eszközökkel és ideiglenes delemmel ellátva a német IMRDD Kézleírás-csoportjába osztották be aknavadás szolgálatba, majd kivezetett a vízre. A kiadási parancs értelmében 1944 őszén valamennyi hajásnak el kellett hagynia az országot és a német Duna-szakaszra hajásztak.

A hajásk többsége személyzetükkel együtt 1945. május 5-én Linz városában került amerikai fogságba, ahonnan csak 1946-1947-ben tértek vissza. Kiseb hajnyaduk Bécs városában került szovjet fogságba.

Most ismét készítsünk egy gyors, háborús leltárt, amint tettük azt 1921-ben. A MFTR hajáspark 1944. január 1-jén 373 darab egységben állt, ezekből a hadműveletek során elsúlyelt 143 és megsérült 50 darab, továbbá a hajásmáshely és egyéb építményei is jelentős kárt szenvedtek.

A háború befejeztével volt ugyan újra prízsi békeszerződés, de nem volt Trianon és nem volt döntés, így a hadiszámény címén idegen tulajdonba került néhány hajás kivételével a MFTR az őszakságos állományát többséget visszakapta.

Á